

SPREUKEN

Leven in Gods aanwezigheid deel 1

De vreze des Heeren, het kennen van God en
Zijn soevereine bestuur

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/spreuken/leven-in-gods-aanwezigheid-deel-1

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Opzet en hoofdthema's van Spreuken	4 min	5
2	Wat Godbewust leven betekent	4 min	7
3	De vreze des Heeren als fundament	3 min	9
4	God vrezen en het kwaad haten	4 min	10
5	Eerbied, tuchtiging en kindschap	4 min	13
6	God persoonlijk leren kennen	4 min	15
7	God zoeken met heel je hart	4 min	17
8	Kennis van God geeft inzicht	2 min	19
9	God kennen en weten wie Hij is	2 min	20
10	De betekenis van Gods soevereiniteit	3 min	21
11	Soevereiniteit is niet totale controle	2 min	22
12	Gods soevereiniteit en de vrije wil	3 min	23
13	Gods voorzienigheid en menselijk handelen	3 min	24
14	Menselijke plannen en Gods ingrijpen	4 min	26

15	De goddeloze voor de dag van onheil	4 min	28
16	God blijft rechter over de goddeloze	3 min	30
17	God houdt vijanden in bedwang	2 min	31
18	Achab en Gods leiding van het toeval	3 min	32
19	Bijzondere daden van voorzienigheid	2 min	34
20	Het lot als middel om Gods wil te zoeken	3 min	35
21	Gods raad houdt stand boven plannen	2 min	36
22	God leidt mensen en koningen	2 min	37
23	Overwinning en veiligheid komen van God	2 min	39
24	Gods leiding aanvaarden zoals Job	2 min	40
	Om verder te lezen		41

1

Opzet en hoofdthema's van Spreuken

Na een stuk of twaalf inleidende lezingen over Spreuken komen we nu toe aan onze voornaamste behandeling van het hoofdgedeelte van het boek. Dat bestaat in wezen uit verzamelingen van afzonderlijke spreuken over allerlei onderwerpen. We zouden het misschien op prijs hebben gesteld als deze spreuken voor ons per onderwerp waren gerangschikt. Want wanneer we over een bepaald onderwerp nadenken, willen we de informatie graag samenvoegen, tenminste, zo werkt ons verstand nu eenmaal. We krijgen liever het volledige beeld van iets dan eerst een klein stukje ervan, vervolgens allerlei andere onderwerpen en uiteindelijk weer een ander stukje van dat onderwerp. Zo blijven we achter met een lappendeken van verschillende spreuken die niet op een logische manier zijn geordend.

Toch is Spreuken zo tot ons gekomen, en dat is één manier waarop het bestudeerd zou kunnen worden. We zouden het vers voor vers kunnen doornemen en telkens opnieuw bij bepaalde onderwerpen kunnen terugkomen, op de willekeurige plaatsen waar ze aan de orde komen. Maar ik denk dat het in veel opzichten nuttiger zou zijn om de wijsheid in dat gedeelte per onderwerp te bekijken. Bij bepaalde onderwerpen kunnen we alle verzen in Spreuken bijeenbrengen en zo het volledige onderwijs van Salomo zien, de volledige wijsheid van Salomo over dat onderwerp.

In jullie aantekeningen heb ik een indeling naar hoofdthema's gegeven. Het eerste thema heet 'Wijsheid'. Daar staat: 'Zie afzonderlijk blad nummer 1.' Er is een afzonderlijk blad nummer 1, maar ik ga het niet uitdelen, omdat we dit materiaal niet gaan behandelen. We hebben het grootste deel ervan al bekeken toen we hoofdstuk 9 tamelijk uitvoerig doornamen. Er is nog meer, en in zekere zin gaat heel Spreuken over het onderwerp wijsheid. Maar de eerste negen hoofdstukken richten zich op wijsheid als beginsel op zich. Bijna alles wat we op blad nummer 1 behandeld zouden hebben, is al in onze eerdere lezingen aan bod gekomen. Daarom beschouwen we het als reeds behandeld.

Het tweede thema in mijn aantekeningen is Godbewust leven. Dat is onderverdeeld in veel deelonderwerpen, zoals we zullen zien. Het derde algemene thema is het omgaan met houdingen en stemmingen: het innerlijke leven. Boosheid, afgunst, jaloezie, wrok en depressie zijn onderwerpen die aan de orde komen, en we zullen die afzonderlijk bekijken.

Er zijn natuurlijk veel spreken over menselijke relaties: de relaties tussen ouders en kinderen, man en vrouw, dienaar en meester, heerser en onderdaan, vrienden en broers, vijanden en burens. We zullen veel spreken over die dingen bekijken. Het resterende materiaal, dat we pas over heel wat lezingen zullen bespreken, gaat over het vermijden van de valstrikken van de wereld:

Want al wat in de wereld is: de begeerte van het vlees, de begeerte van de ogen en de hoogmoed van het leven, is niet uit de Vader, maar is uit de wereld.

1 JOHANNES 2:16

Salomo somt ze niet op die manier op. Johannes doet dat wel in 1 Johannes 2, maar we zien inderdaad dat dit de dingen zijn die Salomo behandelt. Er wordt vrij veel gezegd over de begeerte van het vlees. Daaronder vallen een obsessie met eten, misbruik van drugs of alcohol, luiheid en seksuele verleiding. De begeerte van de ogen heeft betrekking op hebzucht. Daar krijgen we een afzonderlijk blad over. Dan is er nog de hoogmoed van het leven: de hele kwestie van trots en arrogantie en de manier waarop die verband houdt met iemands relatie tot God en tot mensen.

2

Wat Godbewust leven betekent

Dat zijn de verschillende dingen die we gaan onderzoeken. Je ziet dat bijna alle terreinen van het leven aan bod komen. Maar het eerste onderwerp dat we gaan behandelen, is het onderwerp dat als eerste wordt geïntroduceerd: Godbewust leven. Ik zeg dat het als eerste wordt geïntroduceerd omdat er helemaal aan het begin van het boek Spreuken, in hoofdstuk 1, vers 7, staat:

De vreze des HEEREN is het beginsel van de kennis, dwazen verachten wijsheid en vermaning.

SPREUKEN 1:7

Salomo gelooft dat je, om een wijs leven te leiden, allereerst een Godbewust leven moet leiden.

Wanneer we ‘Godbewust’ zeggen, bedoelen we niet alleen dat mensen geloven dat er een God is. De meerderheid van de mensen in de Verenigde Staten zegt bij opiniepeilingen dat ze geloven dat er een God is. Maar geloven ze dat deze God enige betrokkenheid heeft bij de beslissingen die ze dagelijks nemen? Geloven ze dat God alles ziet en alles hoort? Geloven ze wat de Schrift zegt:

En ook de haren van uw hoofd zijn alle geteld.

MATTHEÛS 10:30

Geloven ze ook wat Jezus over onze woorden zegt?

Maar Ik zeg u dat de mensen van elk nutteloos woord dat zij zullen spreken, rekenschap moeten geven op de dag van het oordeel.

MATTHEÛS 12:36

Hoe betrokken is deze God? Hoe dichtbij of hoe ver weg is Hij in de gedachten van de persoon?

Salomo geeft aan dat de wijze man iemand is die zijn hele leven lang Godbewust is. Hij zegt:

Laat je hart niet jaloers zijn op de zondaars, maar heel de dag blijven in de vreze des HEEREN.

SPREUKEN 23:17

Het gaat er niet alleen om dat je gelooft dat er een God is en dat je geen atheïst bent. Veel mensen zijn volgens hun uitgesproken overtuigingen geen atheïst, maar in de praktijk zijn ze dat wel. Dag in, dag uit gaan ze hun gang, nemen ze beslissingen, smeden ze plannen, maken ze zich zorgen en reageren ze op allerlei manieren op hun omgeving, zonder dat God daarbij in aanmerking wordt genomen.

God speelt in hun denken geen enkele rol.

Salomo gelooft natuurlijk dat er een God is. Toch is het niet genoeg om alleen maar te weten dat er een God is. Je moet je bewust zijn van God. De wetenschap dat God bestaat, moet al je denken beïnvloeden. Dat is een leven waarin je je voortdurend bewust bent van God. Veel christenen gaan tegenwoordig naar de kerk en denken op zondag weer aan God, omdat Hij dan opnieuw onder hun aandacht wordt gebracht. Doordeweeks is Hij echter eigenlijk niet in hun gedachten.

Nog niet zo lang geleden sprak ik iemand, maar ik weet niet meer wie het was. Misschien was het een van jullie, ik weet het niet meer. Die persoon zei dat hij met een aantal christelijke zakenmensen samen was geweest. Misschien was het Gary of iemand anders. Hij zei dat deze zakenmensen hun christelijke overtuigingen loskoppelden van hun zakenleven. Volgens hen moest hun zakenleven worden geleid door andere beginselen van wijsheid en voorzichtigheid dan hun christelijk geloof. Dat betekende dat ze zich in hun zaken niet volkomen eerlijk of principieel gedroegen. Het is duidelijk dat deze mannen in God geloofden. Ze maakten deel uit van een christelijke gemeenschap van zakenmensen, maar ze vonden niet dat ze in hun

dagelijkse zakelijke activiteiten rekening met God moesten houden. Ze leefden als praktische atheïsten en herinnerden zichzelf zo nu en dan weer aan God wanneer ze naar de kerk gingen. Dat is geen wijsheid. Dat is dwaasheid.

3

De vreze des Heeren als fundament

Er zijn veel aspecten van het leven in het besef van God die Salomo wil aanbevelen. Het eerste daarvan is, zoals ik al zei, de vreze des Heeren. Er zijn verschillende spreuken waarin dit onderwerp ter sprake komt. De eerste hebben we al gezien en heb ik al genoemd. Dat is Spreuken 1:7, waar hij zegt:

De vreze des HEEREN is het beginsel van de kennis, dwazen verachten wijsheid en vermaning.

SPREUKEN 1:7

Wijsheid en onderricht verachten betekent dat je niet leerbaar bent. Je wilt niet gecorrigeerd worden, ook niet als je ongelijk hebt. Maar als je God vreest, wil je geen ongelijk hebben. Misschien vind je het niet prettig om onderricht te krijgen en te horen dat je ongelijk hebt. Dat is vernederend. Maar je ondergaat liever die vernedering dan dat je ongelijk blijft hebben. Want als je op de verkeerde weg bent, zoek je de ramp op. God wil dat je de goede weg gaat.

Zoals ik in een van de eerdere lezingen zei, betekent God vrezen niet dat je altijd doodsbang voor God leeft. Het betekent niet dat je denkt dat Hij tegen je is, dat Hij je vijand is en dat je elk moment voor Hem op je hoede moet zijn. Je leeft veeleer in het besef dat God machtig is en dat het alleen veilig is om in harmonie met Hem te leven.

Vreselijk is het te vallen in de handen van de levende God.

HEBREEËN 10:31

Het is iets angstaanjagends om aan de verkeerde kant van God te staan, maar het is niet nodig om aan de verkeerde kant van God te staan. Daarin heb je een keuze.

Zoals ik over het verkeer zei: ik ben niet bang voor het verkeer op de snelweg zolang ik me er in harmonie mee beweeg, zolang mijn verhouding ertoe goed is. Als ik dezelfde kant op rijd als het verkeer, denk ik er nauwelijks over na. Ik leef niet in angst. Maar stel dat ik op de snelweg op een stuk ijsel terechtkom, wat mij een paar keer is overkomen. Mijn auto begint zijwaarts te glijden en draait om. Een ogenblik kijk ik recht tegen het tegemoetkomende verkeer in. Ik glijd rond en heb geen enkele controle. Ik heb geen enkele controle over mijn verhouding tot de rest van het verkeer. Daar gaat je hart sneller van kloppen. Als je eenmaal veilig tot stilstand bent gekomen, als je het geluk hebt dat dit gebeurt, besef je voor het eerst hoe snel je hart klopt. ‘Tjonge, dat was angstaanjagend. Ik had het niet eens door.’

Meestal rijd je zonder enige angst over de weg. Maar wanneer je merkt dat je verhouding tot het verkeer niet goed is, besef je hoe angstaanjagend het is en hoe machtig het verkeer is om je te vernietigen als jij en het verkeer niet dezelfde koers volgen.

Zo is God. Hij heeft de macht om te vernietigen. Iemand die God volgt en in de juiste verhouding tot God staat, kan dat zonder angst doen. Maar de gedachte dat je iets verkeerd doet en God boos op je maakt, of dat je met God overhooplicht, is angstaanjagend. Dat hoort ook zo te zijn. Iedereen die God niet vreest, heeft geen voeling met de werkelijkheid. Zo iemand weet niet wat er gaande is. Het is het begin van kennis. Dat is het eerste kenmerk van een leven in het besef van God: ons besef moet worden beheerst door de vreze des Heeren.

4

God vrezen en het kwaad haten

In Spreuken 8:13 zei Salomo:

De vreze des HEEREN is het kwade te haten; hoogmoed, trots en de verkeerde weg en een mond vol verderfelijke dingen haat Ik.

SPREUKEN 8:13

Waarom? Omdat je, wanneer je God kent en vreest, beseft dat het kwaad je in de verkeerde verhouding tot Hem brengt. Een slecht mens worden betekent in wezen dat je God uitnodigt om je vijand te zijn. Dat staat in het boek Jakobus:

Overspelige mannen en vrouwen, weet u dan niet dat de vriendschap met de wereld vijandschap tegen God is? Wie dan nu een vriend van de wereld wil zijn, wordt als vijand van God aangemerkt.

JAKOBUS 4:4

Niemand met enig verstand wil de vijand van God zijn, want dan heb je een Vijand Die je gemakkelijk kan overweldigen en vernietigen. Daarom haat je het kwaad, omdat je het kwaad ziet als dat wat God krenkt. Je ziet het kwaad als dat wat je tegenover God plaatst. Wanneer je dus de gedachte aan het kwaad overweegt, zorgt de vreze Gods ervoor dat je het haat.

Het is dan ook duidelijk dat wanneer christenen willens en wetens voor de zonde bezwijken, en ze weten dat wat ze doen verkeerd is, ze op dat moment God niet vrezen zoals het hoort. Door de vreze des Heeren zullen we ontdekken dat mensen zich van het kwaad afkeren en het ook haten.

In hoofdstuk 14, vers 26, zei Salomo:

In de vreze des HEEREN is een sterk vertrouwen, en voor Zijn kinderen zal Hij een toevlucht zijn.

SPREUKEN 14:26

De vreze des Heeren is een bron van leven, zegt vers 27, om de strikken van de dood te ontwijken. Iemand die werkelijk de vreze des Heeren heeft, laat zich dus niet intimideren en is niet angstig of onzeker. Iemand die de vreze des Heeren heeft, voelt zich juist heel veilig, omdat hij door de vreze des Heeren het kwaad vermijdt. Daarom weet hij dat zijn verhouding met God goed is, en daardoor vreest hij niet wat mensen hem zullen aandoen.

In hoofdstuk 16, vers 6, zei Salomo:

Door goedertierenheid en trouw wordt een misdaad verzoend,
en door de vreze des HEEREN keert men zich af van het kwade.

SPREUKEN 16:6

Zoals de vreze des Heeren iemand ertoe neigt het kwaad te haten, zo neigt die hem er ook toe zich van het kwaad af te keren. Dit gaat over het zich afkeren van een levenswijze vol kwaad, het zich afkeren van een leven van opstand en vijandigheid tegenover God, een leven dat Zijn vijandigheid oproept. Als je God voldoende vreest, ben je verstandig: je keert je af van die levenswijze die Zijn toorn over je zal brengen.

In hoofdstuk 23, vers 17, zegt hij:

Laat je hart niet jaloers zijn op de zondaars, maar heel de dag
blijven in de vreze des HEEREN.

SPREUKEN 23:17

Ook dit is iets waarvoor veel mensen niet wijs genoeg zijn. Ze denken af en toe aan God, maar de vreze des Heeren hoort in je gedachten aanwezig te zijn, of je in elk geval te beheersen. Misschien staat die niet op de voorgrond van je gedachten. Je denkt niet voortdurend aan hoezeer je God vreest. Maar die vreze is er altijd, als een gyroscoop die voorkomt dat je van het slappe koord af raakt, dat je van de smalle weg afwijkt. Je beseft: ik hoef niet bang te zijn zolang mijn voeten staan waar ze horen te staan, maar één misstap kan rampzalig zijn. Dat bevindt zich voortdurend ergens achter in mijn gedachten. En dat zorgt ervoor dat ik de hele dag probeer te doen wat voorkomt dat die dingen gebeuren die het zo vreselijk maken om in de handen van God te vallen. Ik vermijd die zonden waardoor God het gevoel krijgt dat Hij mij moet tuchtigen of oordelen.

In hoofdstuk 28, vers 14, zei Salomo:

Welzalig is een mens die voortdurend diep ontzag heeft voor de HEERE, maar wie zijn hart verhardt, valt in het kwaad.

SPREUKEN 28:14

In de King James staat:

Wie altijd vreest.

Het Engelse woord is hier 'fear'. Veel vertalers geven de vreze des Heeren met eerbied weer, omdat eerbied daar duidelijk een aspect van is. Als je God vreest, heb je ontzag en eerbied voor Hem. Maar letterlijk staat hier:

Gelukkig is de man die altijd vreest.

De New King James zegt:

Wie altijd eerbiedig is. Maar wie zijn hart verhardt, zal in de ellende belanden.

5

Eerbied, tuchtiging en kindschap

Dus altijd God vrezen, altijd eerbiedig zijn tegenover God: dit is een dagelijks bewustzijn van God in je leven, de hele dag door. Dit specifieke aspect van ons bewustzijn van God is het besef dat het gevaarlijk is om God te beledigen. Hoewel we door genade behouden en door geloof gerechtvaardigd zijn, en weten dat God ons liefheeft, leven we daarom niet in voortdurende angst dat we ons behoud zullen verliezen. Ik denk tenminste niet dat we dat doen. Maar eerlijk gezegd, als we ooit overwegen Christus te verlaten, dan hoort de angst voor dat verlies iets te zijn wat ons tegenhoudt voordat we ver in de verkeerde richting gaan.

We leven niet in angst dat we ons behoud zullen verliezen, maar we weten wel dat God een Vader is Die tuchtigt. Een kind is vaak bang voor de boosheid van zijn vader, zonder bang te zijn dat zijn vader hem zal verstoten. Vaak weet hij dat zijn vader hem,

wanneer hij thuiskomt, apart zal nemen en hem een flink pak slaag zal geven als hij iets verkeerd doet. Tegenwoordig gebeurt dat niet zo vaak meer. Vroeger ging het zo, in de oudheid en zelfs in betrekkelijk moderne tijden. Mensen geven hun kinderen tegenwoordig niet zo vaak meer een pak slaag.

Maar een kind dat wist dat zijn vader hem bij thuiskomst zou tuchtigen, was bang. In veel gevallen hebben kinderen overwogen dingen te doen waarvan ze wisten dat ze verkeerd waren, en besloten ze die niet te doen omdat ze wisten dat hun vader boos zou zijn. Ze zijn niet bang om verstoten te worden. Juist omdat hij hen niet zal verstoten, zal hij hen onder handen nemen om hen te corrigeren en te tuchtigen. Daar zijn ze bang voor.

Onze vreze des Heeren houdt niet zozeer in dat we bang zijn dat God ons zal afwijzen, verstoten of naar de hel zal sturen. Het is haast nog angstaanjagender dat Hij dat niet zal doen en met ons aan het werk zal gaan. Hij zal ons vormen. Hij zal ons tuchtigen. In Hebreëën, hoofdstuk 12, staat:

Want de Heere bestraft wie Hij liefheeft, en Hij geselt iedere zoon die Hij aanneemt.

HEBREEËN 12:6

Niet de zonen die Hij afwijst. De zonen die Hij niet afwijst, zijn degenen die Hij geselt en kastijdt.

De vrees van een christen voor God is dus niet zozeer angst voor de hel, al speelt die in het uiterste geval wel een rol. Als iemand overweegt om Christus gewoon te verlaten, zijn eigen gang te gaan en terug te keren naar zijn leven van narcisme van vóór zijn bekering, dan zou de angst voor de hel een overweging moeten zijn. Maar zelfs een goede christen, die nooit zou overwegen Christus te verlaten, komt vaak in de

verleiding verkeerde dingen te doen. Juist het besef dat God Zijn kinderen zal disciplineren, houdt ons tegen, want die disciplinerende is niet altijd prettig. Hebreëën 12 vertelt ons zelfs:

En elke bestraffing schijnt op het moment zelf wel geen reden tot blijdschap te zijn, maar tot droefheid. Maar later geeft zij hun die erdoor geoefend zijn een vreedzame vrucht van gerechtigheid.

HEBREEËN 12:11

Er staat dat het daarna de vreedzame vrucht van gerechtigheid voortbrengt in hen die erdoor geoefend zijn, maar op dat moment is het smartelijk. En de vrees dat je een pak slaag zult krijgen, om het zo te zeggen—de vrees dat je tegenover je vader zult komen te staan, die je zal disciplineren wegens je wangedrag—die vrees moet voortdurend in je zijn, altijd. Heb altijd eerbied voor God. Dat is de gezindheid die er vierentwintig uur per dag, zeven dagen per week moet zijn. Als iemand een leven wil leiden waarin hij zich van God bewust is, dan is Gods vastbeslotenheid om een einde te maken aan het kwaad in ons leven een van de dingen waarvan hij zich bewust is. En als wij de kant van het kwaad kiezen, dan kiezen wij partij tegen Hem en kunnen we ernstige moeilijkheden verwachten.

6

God persoonlijk leren kennen

Hij spreekt ook over de kennis van God, en dat houdt verband met de vrees voor God. Die twee zijn in Salomo's gedachten met elkaar verbonden. Als je God niet vreest, weet je niet Wie God is. En de kennis van God is, zoals we al eerder hebben gezegd, niet hetzelfde als kennis over God. De vrees voor God, of het bewustzijn van God, houdt niet alleen maar in dat je als theologische overtuiging aanneemt dat er een God is. Het houdt in dat je weet dat God er is, dat Hij erbij betrokken is en jij bij Hem betrokken bent, en dat God in heel het leven aanwezig is en elk detail van het leven Zijn belangstelling heeft. Zo houdt ook de kennis van God niet alleen maar in dat je kennis over God en de juiste theologische opvattingen over Hem hebt.

Dat wordt in Spreuken nooit als prioriteit naar voren gebracht. Niet omdat het onbelangrijk is, maar ik denk dat Salomo ervan uitging dat de meeste Joden die in God geloofden hetzelfde geloof in God hadden als hij: de God van Mozes, de God Die door Mozes en door de Pentateuch en de Thora geopenbaard was. Ze weten Wie die God is. Hun theologie is niet het probleem. De vraag is: kennen ze Hem persoonlijk? Hebben ze een relatie met Hem? God kennen heeft ermee te maken dat je God als Persoon leert kennen, niet alleen dat je vertrouwd raakt met de feiten over God als onderwerp van studie.

En zo zei hij in Spreuken 2—en we hebben deze passage in een eerdere lezing gezien—in de verzen 1 tot en met 5:

Mijn zoon, als je mijn woorden aanneemt, en mijn geboden bij je opbergt, om je oor acht te doen slaan op de wijsheid, als je je hart neigt naar het inzicht, ja, als je roept om het verstand, je stem laat klinken om inzicht, als je het zoekt als zilver, het naspeurt als verborgen schatten, dan zul je de vreze des HEEREN begrijpen, de kennis van God vinden.

SPREUKEN 2:1-5

De vrees voor de Heere en de kennis van God begrijpen en vinden.

Sommige mensen vinden het gemakkelijker dan anderen om God te vrezen. Sommige mensen vrezen God bijna vanaf hun kinderjaren. Misschien zijn het er niet veel, maar zulke mensen zijn er wel. De vrees voor de Heere is niet altijd moeilijk te vinden, maar het kan moeilijk zijn om te begrijpen wat die inhoudt. Maar de kennis van God vinden is niet de gemakkelijkste zaak ter wereld, omdat God kennen betekent dat je een relatie met Hem ontwikkelt. Het lijkt op het ontwikkelen van een relatie met een vriend, een huwelijkspartner, je ouders, je kind of een ander mens.

God is geen ander mens, en dat maakt het moeilijk. Het is al moeilijk genoeg om een relatie met iemand anders te ontwikkelen, vooral als die persoon bij elk aspect van je leven betrokken wil zijn en iemand is die je beslist niet tegen je in het harnas wilt jagen of wilt beledigen, iemand om wiens geluk jij je bovenal bekommert. Als die persoon je

huwelijkspartner is, maak je er een levenslang project van om te ontdekken hoe je die persoon gelukkig kunt maken. Zo'n kennis van iemand verwerven is een levenslang project. Het is veeleisend, en het wordt moeilijker gemaakt door het feit dat God onzichtbaar is en niet altijd hoorbaar spreekt.

God leren kennen brengt uitdagingen mee die zelfs groter zijn dan de uitdagingen van het leren kennen van een mens. God is een Persoon. Maar het idee hier is dat daar een zekere vastberadenheid voor nodig is. Je moet om wijsheid roepen. Je moet haar zoeken als zilver of als verborgen schatten. Als je zo vastberaden bent, als je zo'n hoge prioriteit geeft aan het kennen van God, dan zul je de kennis van God vinden. God kan gevonden worden. God kan gekend worden.

7

God zoeken met heel je hart

Agnosten zijn mensen die zeggen dat ze niet weten of er een God is. Ze weten het niet. Maar sommige agnosten gaan zelfs zover dat ze zeggen dat niemand het kan weten. In dat geval zijn ze niet echt gewone agnosten; het zijn dwarsliggende agnosten. Een gewone agnost zegt eenvoudig: 'Ik weet niet of er een God is.' Dat betekent agnost: iemand weet het eenvoudigweg niet. Maar een dwarsliggende agnost zegt: 'Ik weet het niet, en jij kunt het niet weten, en niemand kan het weten.'

Maar ik durf te stellen dat ze het onderzoek eenvoudigweg te vroeg hebben opgegeven. Zeggen: „Ik weet het niet, en jij kunt het niet weten”, is hetzelfde als zeggen: „Ik heb niet de moeite genomen om God te vinden, en jij kunt Hem ook niet vinden, hoeveel moeite je er zelf ook voor doet.” Maar hoe weten ze dat? Het is heel duidelijk dat ze Hem niet met heel hun hart hebben gezocht, want God heeft in Jeremia beloofd:

Jullie zullen Mij zoeken en Mij vinden als jullie met heel je hart naar Mij zoeken.

Dat is wat Salomo heel duidelijk zegt in hoofdstuk 2. Als je een leven wilt leiden waarin je je van God bewust bent, is dat gemakkelijker wanneer je God eenmaal hebt leren kennen. Misschien heb je eenvoudigweg de theologische overtuiging dat er een God is, en zelfs dat Hij zal oordelen. Daarom vrees je God de hele dag, maar je leert Hem nooit echt kennen. Je weet alleen dat het gevaarlijk is om iets verkeerd te doen en dat er een

God is Die je daar op een dag voor zal slaan. Dat is beter dan niets, in die zin dat je tenminste geen atheïst bent. Je hebt tenminste het gezonde verstand om te proberen niet de dingen te doen die je schade zullen berokkenen, omdat je daarmee rampspoed over jezelf afroept en je God tot vijand maakt.

De vrees voor God is iets goeds, maar je moet Hem ook leren kennen. Wanneer je Hem leert kennen, ontdek je dat God liefde is, en:

Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft.

1 JOHANNES 4:19

Zelfs:

Er is in de liefde geen vrees, maar de volmaakte liefde drijft de vrees uit. De vrees houdt immers straf in, en wie vreest, is niet volmaakt in de liefde.

1 JOHANNES 4:18

Dat wil zeggen: het gevoel van angst wordt weggenomen doordat we weten dat Hij ons liefheeft, dat wij Hem liefhebben en dat we daarom een harmonieuze relatie met Hem hebben. We kennen Hem zoals we een vader, een echtgenoot of echtgenote, of iemand die een goede vriend is, kennen.

Dat is iets wat niet iedereen heeft, en je krijgt het niet zonder er prioriteit aan te geven. We moeten tijd aan God geven. We moeten het zoeken naar God tot onze hoogste waarde en ons voornaamste doel maken. Dat zegt Salomo in hoofdstuk 2, vers 1 tot en met 5. Je moet de kennis van God als een schat beschouwen, en dan zul je die vinden. God is niet zo gemakkelijk te vinden. Hij is niet goedkoop, in die zin dat Hij Zich zomaar zou geven aan iemand die slechts terloops belangstelling voor Hem heeft. Hij is meer waard dan dat. Dat weet Hij. Iedereen die Hem niet zo hoog waardeert, zal Hem niet vinden. Maar mensen die Hem liefhebben, de waarheid liefhebben, ernaar verlangen Hem te kennen en dat tot de prioriteit van hun leven maken, zullen de kennis van God vinden, zei Salomo.

8

Kennis van God geeft inzicht

In hoofdstuk 9, vers 10, wordt de vrees voor de Heere opnieuw verbonden met de kennis van God. Spreuken 9:10 zegt:

Het beginsel van wijsheid is de vreze des HEEREN en de kennis van de heiligen is inzicht.

SPREUKEN 9:10

[Vertalersnoot: De door Gregg gebruikte Engelse vertaling heeft hier 'de Heilige' en verwijst daarmee naar God; de HSV heeft 'de heiligen'.]

Je begint dus wijsheid en inzicht te krijgen door God te vrezen. Maar wanneer je Hem leert kennen, dan heb je werkelijk inzicht. In zekere zin weet je dan echt wat er gaande is. Je bekijkt de wereld door een andere bril. Het verandert werkelijk de manier waarop je alles bekijkt. Wanneer je God kent, begrijp je de wereld anders dan wanneer je Hem niet kent. Zonder God probeer je de dingen uit te puzzelen.

Salomo zelf heeft een periode doorgemaakt waarin hij alles zonder God probeerde uit te puzzelen, en dat wordt beschreven in het boek Prediker. Hij besteedde jaren van zijn leven aan het zoeken naar het hoogste goed voor de mens en hield daarbij alleen rekening met dingen, zoals hij het verwoordt:

‘Onder de zon.’ Dat wil zeggen: overwegingen die aan de aarde gebonden zijn, niet de dingen boven de aarde, niet God. Vanuit die aardse overwegingen onderzocht hij vrijwel alles wat betekenis en voldoening leek te beloven, of dat nu zinnelijk genot, filosofie, geld of wat dan ook was. Hij probeerde het allemaal, en hij zei keer op keer:

Ik heb alle werkzaamheden gezien die er onder de zon plaatsvinden, en zie, het was alles vluchtig en najagen van wind.

PREDIKER 1:14

wanneer je in deze dingen onder de zon naar de betekenis van het leven zoekt.

Maar hij kwam door die periode heen en beseft, zoals hij aan het einde van Prediker zei:

De slotsom van al wat door u gehoord is, is dit: Vrees God, en houd u aan Zijn geboden, want dit geldt voor alle mensen.

PREDIKER 12:13

God vrezen en God kennen, daar komt inzicht in de dingen vandaan. Wanneer je de wereld probeert te begrijpen zonder dat God centraal staat in de manier waarop je haar bekijkt, dan begrijp je haar niet. Maar de kennis van God is inzicht. Iemand die bewust met God leeft, is dus begonnen met God te vrezen en is daarna verdergegaan om de kennis van God te verkrijgen.

9

God kennen en weten wie Hij is

Wanneer je God kent, betekent dat dat je een aantal belangrijke dingen over God zult weten. Deze kennis over God zal je gedrag kleuren. Naarmate je je man of vrouw leert kennen, of naarmate een jong kind zijn ouders leert kennen, word je je bewust van hun voorspelbare reacties op bepaalde dingen. Je past je gedrag dan aan op grond van wat je weet dat hen beledigt of wat je weet dat hun behaagt. Salomo heeft nogal wat te zeggen over wat we over God weten wanneer we God kennen.

Ik maakte onderscheid tussen alleen maar iets over God weten en God persoonlijk kennen. Het is hetzelfde onderscheid als wanneer je een biografie over onze president zou lezen, maar de man nooit zou hebben ontmoet. Je zou veel over hem weten. Je zou zelfs kunnen zeggen: 'Ik ken deze man heel goed. Ik heb drie biografieën over hem gelezen.' Ik heb, denk ik, vijf biografieën van George Müller gelezen. Ik heb het gevoel dat ik hem goed ken, maar ik heb de man nooit ontmoet. Hij stierf voordat ik geboren werd, en hij kent mij niet. Ik zou hem op straat waarschijnlijk niet herkennen. Misschien ook wel; ik heb foto's van hem gezien. Maar waar het om gaat, is dat hij niet

werkelijk een vriend is. Ik weet alleen veel over hem. Er is verschil tussen veel over iemand weten en die persoon kennen, zodat je werkelijk gemeenschap met die persoon hebt, en die ander kracht uit die relatie put en jij dat ook doet.

Wederzijdse voldoening, wederzijdse opbouw. Dat is een ander soort kennen. Toch bestaat die tweede manier van kennen niet zonder de eerste. Dat wil zeggen: als je iemand persoonlijk kent, betekent dat niet dat je niets over die persoon weet. Wanneer je iemand leert kennen, wil je alles over die persoon weten. Wanneer je een harmonieuze relatie met iemand wilt hebben, wil je ontdekken wat die persoon beweegt. Je wilt weten waar die persoon gelukkig van wordt. Wanneer je verliefd wordt op iemand en erover nadenkt om je leven met die persoon te delen, wil je alle feiten achterhalen die je maar kunt over diens achtergrond, dromen, waarden en al die dingen. Want deze kennis over die persoon geeft inhoud aan je persoonlijke kennis van diegene en bepaalt mede hoe je met die persoon omgaat.

10

De betekenis van Gods soevereiniteit

In Spreuken staan verschillende spreuken die ons dingen over God vertellen die deel uitmaken van de geestelijke inventaris van iemand die God kent. Zo iemand weet dingen over God die andere mensen niet zouden weten. Het eerste is natuurlijk het idee van de soevereiniteit van God. Er zijn verschillende spreuken die over de soevereiniteit van God spreken. Een flink aantal daarvan staat in één hoofdstuk, hoofdstuk 16.

Wanneer we over de soevereiniteit van God spreken, heeft die term voor verschillende theologen verschillende betekenissen. In de kern betekent soevereiniteit dat iemand het hoogste gezag heeft. Dat betekent dat hij aan niemand verantwoording hoeft af te leggen. Iemand die soeverein is, doet wat hij wil doen en hoeft nooit verantwoording af te leggen aan iemand die zegt: 'Waarom heb je dat gedaan?' Hij is aan niemand rekenschap verschuldigd, omdat hij soeverein is. Hij staat bovenaan de voedselketen. Een koning in een samenleving, een heer over zijn huishouding en een vader over zijn kinderen zijn voorbeelden van personen die bovenaan de gezagsstructuur staan en in wezen beslissingen voor de anderen nemen zonder hen te hoeven raadplegen.

Let erop dat ik zeg: ‘zonder dat te hoeven’. In veel gevallen pleit de Bijbel ervoor dat een koning raad behoort te vragen, en een man moet beslist raad vragen aan zijn vrouw, enzovoort. Maar waar het om gaat, is dat zijn positie hem in staat stelt eenzijdig te handelen als hij dat wil. Hij bevindt zich in een rol waarin hij dat recht heeft. Als hij wijs is, zal hij niet overhaast handelen zonder raad te vragen aan andere betrokkenen. Maar tegelijkertijd kan hij dat wel. Dat is wat zijn positie betekent. Dat is wat een soeverein is. Hij is het absolute gezag.

De Bijbel gebruikt het woord ‘soeverein’ niet wanneer er over God wordt gesproken, hoewel sommige vertalingen de woorden Adonai Jahweh, wanneer die in de Bijbel worden gebruikt, vertalen als ‘Soevereine Heere’. Maar dat is slechts de woordkeuze van een vertaler. ‘Heere Jahweh’ is wat die uitdrukking werkelijk betekent. In sommige vertalingen zul je de uitdrukking ‘Soevereine Heere’ voor God aantreffen, maar daarmee wordt niet werkelijk een bepaald Hebreeuws woord vertaald dat ‘soeverein’ betekent. Het woord ‘soeverein’, zoals wij het gebruiken, komt niet in de Schrift voor, maar het idee beslist wel: het idee dat God het hoogste gezag is.

11

Soeveriniteit is niet totale controle

Verschillende theologen vatten soeveriniteit op verschillende manieren op, omdat sommigen nog een extra laag aan die grondbetekenis toevoegen. Zij zeggen dat het woord ‘soeveriniteit’ betekent dat Hij alles verordineert wat er gebeurt. Hij heeft alles absoluut onder controle. Zoals sommigen het zien, is Hij feitelijk bijna iemand met controledwang, die elk detail moet beheersen. Er is geen enkel molecuul in het heelal waarvan Hij niet actief bepaalt waar het naartoe gaat.

God zou dat kunnen doen als Hij dat wilde. De Bijbel maakt beslist duidelijk dat Hij het recht heeft om te doen wat Hij maar wil. Hij is God. Hij heeft alles gemaakt. Als Hij elk atoom en elk molecuul wil besturen, kan niemand zeggen dat dit niet aanvaardbaar is. Als Hij alles wat mensen doen van tevoren wil verordineren, kan niemand daarover klagen. Dan spelen zij hun leven als acteurs die een script volgen, terwijl Hij als een poppenspeler aan de touwtjes trekt en ervoor zorgt dat zij alles doen wat Hij verordineerd heeft. God heeft het recht om dat te doen als Hij dat wil.

Maar dat ligt niet besloten in de betekenis van soevereiniteit. Soevereiniteit betekent eenvoudigweg dat Hij het recht heeft om te doen wat Hij wil doen. Hij hoeft aan niemand verantwoording af te leggen. Het zegt ons niet hoeveel dingen Hij besluit Zelf te doen en hoeveel dingen Hij wellicht besluit aan anderen over te laten.

Een koning zou, als hij zo in elkaar zit, het leven van al zijn onderdanen misschien tot in elk detail willen regelen. Of misschien ook niet. Hij zou kunnen besluiten zijn onderdanen enige vrijheid te geven: de vrijheid om te kiezen met wie ze trouwen, hoeveel kinderen ze krijgen, wat voor werk ze doen, wanneer ze 's morgens opstaan en wat ze als avondeten nemen. Een koning hoeft het dagelijks leven van al zijn onderdanen niet tot in elk detail te regelen om soeverein te zijn. Wat voornamelijk bepaalt of hij soeverein is, is of hij degene is die beslist of zij die vrijheid krijgen.

Als de dienaren in opstand komen, een revolutie ontketenen, hem ten val brengen en vervolgens doen wat ze zelf willen, is hij niet langer soeverein. Maar als hij hun vrijheid geeft omdat dat zijn soevereine beslissing is, terwijl hij weet dat hij iets anders zou kunnen doen en elk aspect zou kunnen beheersen, maar daar niet de voorkeur aan geeft, blijft hij soeverein.

12

Gods soevereiniteit en de vrije wil

Het is als met een vader in een gezin. Een vader heeft de macht en het recht om het leven van zijn kinderen tot in detail te regelen, maar het is misschien niet verstandig om alles al te zeer te regelen, en misschien is dat zelfs niet wenselijk. Misschien is het niet wat de Vader wil. Misschien wil Hij juist dat Zijn kinderen enige verantwoordelijkheid dragen voor bepaalde taken. Misschien geeft Hij hun zelfs de gelegenheid om fouten te maken, zodat ze ervan kunnen leren. Misschien wil Hij dat Zijn kinderen in zekere mate onafhankelijke denkers worden en in staat zijn hun eigen beslissingen te nemen. Als Hij dat wil en Zijn kinderen dat recht geeft, doet Hij geen afstand van Zijn soevereiniteit. Dat Hij hun dat recht geeft, is van Zijn kant een soevereine beslissing. Hij heeft het recht die beslissing te nemen als Hij dat wenst.

In feite zijn degenen die geloven dat God alles wat gebeurt moet verordenen, omdat Hij anders niet soeverein is, juist degenen die Gods soevereiniteit beperken. Zij zijn degenen die zeggen dat God niet zo soeverein is dat Hij vrije wil zou kunnen geven als Hij dat wilde. Hij is slechts zo soeverein dat Hij Zich moet gedragen zoals wij vinden dat Hij Zich hoort te gedragen. Hij zou namelijk alles wat gebeurt moeten verordenen en niets buiten Zijn beheersing mogen laten. Dan doen wij alsof wij soeverein zijn en stellen wij onze eigen definitie van soevereiniteit op. Dan zijn wij degenen die mogen bepalen wat God als Soeverein wel en niet kan doen.

Nee, Hij is de Soeverein. Hij is vrij om te doen wat Hij wil, en daar hoort ook bij dat Hij vrije wil kan geven als Hij dat wil. Hij is zelfs vrij om Zijn handen volledig van alles af te trekken en niets te doen, als Hij dat zou willen. Dat is Zijn soevereine recht. Wij geloven niet dat Hij dat heeft gedaan, maar we moeten begrijpen dat we, wanneer we over Gods soevereiniteit spreken, spreken over Zijn recht om te doen wat Hij maar wil.

Wanneer we dan overgaan naar het onderwerp van Zijn betrokkenheid, Zijn bestuur van de wereld waarover Hij regeert, hoeveel Hij Zich ermee bemoeit, hoeveel Hij aan anderen overlaat en hoeveel Hij tot in detail regelt, dan gaat het niet om Zijn soevereiniteit, hoewel veel mensen erover praten alsof dat wel zo is. Dat heeft te maken met Zijn voorzienige handelen. Degenen die denken dat God alles wat gebeurt verordent, geloven in wat ik minutieuze voorzienigheid noem: dat God in Zijn voorzienigheid tot in het kleinste detail betrokken is bij elk detail van alles. De leer van de minutieuze voorzienigheid is in werkelijkheid de leer die calvinisten soevereiniteit noemen. Maar dat is niet de enige manier waarop soevereiniteit kan worden uitgeoefend.

13

Gods voorzienigheid en menselijk handelen

Toch bemoeit God Zich wel met dingen, en soms met meer dingen dan wij zouden denken dat nodig is. Maar dat zijn Zijn zaken. Hij is soeverein. In Spreuken hoofdstuk 16, en ook op andere plaatsen in Spreuken, zijn er een aantal passages die erover spreken dat God Zich in Zijn voorzienigheid werkelijk met dingen bemoeit, en het is Zijn soevereine recht om dat te doen. Er staat niet dat Hij alles wat gebeurt tot in detail

regelt, maar er staat wel dat Hij betrokken is bij dingen die gebeuren. Misschien niet bij alles, want sommige dingen laat Hij misschien over aan het toeval of aan de keuzes van mensen. Maar Hij heeft het recht om Zich met de zaken op aarde te bemoeien wanneer Hij maar wil. De Bijbel zegt niet noodzakelijkerwijs hoe vaak Hij dat wil, maar Hij heeft er het recht toe, en we zien dat Hij het soms doet.

In vers 1 van hoofdstuk 16 staat:

Een mens heeft overleggingen in het hart, maar het antwoord van de tong komt van de HEERE.

SPREUKEN 16:1

Wat een mens met zijn tong antwoordt, komt uit zijn hart. Maar wat in zijn hart is, is meer privé. Wat hij uitspreekt, is meer zijn openbare uiting van wat in zijn hart is. Zijn woorden of zijn daden vloeien voort uit zijn hart.

Er staat:

De mens bereidt zijn hart voor.

Wat er uiteindelijk werkelijk gebeurt, is Gods voorrecht. God veroorzaakt niet alles wat gebeurt, maar Hij staat het óf toe, óf Hij verhindert het. Dit is iets wat we moeten onthouden: wanneer er slechte dingen gebeuren, betekent dat niet noodzakelijkerwijs dat God ze doet. Maar het is duidelijk dat Hij ze niet verhindert, want Hij kan alles verhinderen wat Hij maar wil. Als iemand je kwaad wil doen en God niet wil dat die persoon dat doet, heeft Hij alle middelen die Hij maar zou willen gebruiken om je tegen ieder mogelijk kwaad te beschermen. Als Hij je dus niet beschermt, komt dat doordat Hij ervoor heeft gekozen niet in te grijpen. Dat betekent niet dat Hij het kwaad over je heeft gebracht. Het betekent eenvoudigweg dat Hij het kwaad dat door andere handelende partijen in gang is gezet, niet heeft verhinderd. Hij heeft niet verhinderd dat het over je kwam.

De reden dat Job zo rijk was en zo lang gevrijwaard bleef van beproevingen, was niet dat God niet betrokken was bij het brengen van oordeel. Het was omdat God betrokken was bij het weghouden van oordeel of tegenspoed die satan wilde brengen. Satan beklagde zich en zei tegen God:

Hebt Ú niet voor hem en voor zijn huis en alles wat hij heeft, een beschutting gemaakt? Het werk van zijn handen hebt U gezegend en zijn vee breidt zich steeds verder uit in het land. Maar steek toch Uw hand uit en tref alles wat hij heeft. Voorwaar, hij zal U in Uw aangezicht vaarwel zeggen.

JOB 1:10-11

Wat God deed, was satan binnen bepaalde grenzen toestemming geven om Job te treffen. Toen kon de duivel tot op zekere hoogte doen wat hij wilde doen. Maar de beproevingen die Job overkwamen, waren niet Gods rechtstreekse handelen. In zekere zin waren ze het gevolg van Zijn keuze om de duivel toe te staan rechtstreeks te doen wat de duivel wilde doen. God had het kunnen verhinderen, en had het heel lange tijd verhinderd. Hij had het kunnen blijven verhinderen zolang Hij dat wilde.

14

Menselijke plannen en Gods ingrijpen

In dat verhaal lezen we dus dat ons slechte dingen overkomen vanwege de kwaadaardigheid van satan. Maar satan is niet soeverein. Satan kan niet zomaar doen wat hij maar wil. Hij kan alleen doen wat God hem toestaat, wat God hem niet verhindert te doen. God bestuurt de dingen dus wel. Jij kunt van plan zijn iets te doen, maar het hoeft niet per se te gebeuren als God niet van plan is het te laten gebeuren. Precies hetzelfde staat in vers 9, Spreuken 16:9:

Het hart van een mens overdenkt zijn weg, maar de HEERE bestuurt zijn voetstappen.

SPREUKEN 16:9

Wat daarmee wordt gezegd, is dat de mens werkelijk de vrijheid heeft om zijn eigen plannen te maken, maar dat hij niet altijd de vrijheid heeft om ze uit te voeren. Het hangt ervan af of de plannen van de mens wel of niet overeenkomen met wat God werkelijk bereid is te laten gebeuren. Soms laat God dingen die Hij niet echt goed vindt toch gebeuren, omdat Hij ze uiteindelijk ten goede kan gebruiken. Andere keren zegt Hij gewoon: ‘Nee, Ik laat dat niet gebeuren,’ en dan houdt Hij het tegen.

Maar de mens maakt zijn plannen, en de mens wordt schuldig aan zonde vanwege zijn eigen zondige plannen, of hij ze nu uitvoert of niet. Daarom zei Jezus dat zelfs als je je broeder in je hart haat, dit te vergelijken is met moord:

Ieder die zijn broeder haat, is een moordenaar; en u weet dat geen moordenaar het eeuwige leven blijvend in zich heeft.

1 JOHANNES 3:15

Of als je zonder reden boos bent op je broeder:

Maar Ik zeg u: Al wie ten onrechte boos is op zijn broeder, zal schuldig bevonden worden door de rechtbank. En al wie tegen zijn broeder zegt: Raka! zal schuldig bevonden worden door de Raad; maar al wie zegt: Dwaas! die zal schuldig bevonden worden tot het helse vuur.

MATTHEÛS 5:22

Of dat als je naar een vrouw kijkt om haar te begeren, je in je hart overspel hebt gepleegd:

Maar Ik zeg u dat al wie naar een vrouw kijkt om haar te begeren, in zijn hart al overspel met haar gepleegd heeft.

MATTHEÛS 5:28

Het hart is de plaats waar de zonde plaatsvindt. Ze kan ook werkelijk tot uitbarsting komen in een zondige daad. Maar als verhinderd wordt dat dit gebeurt, heb je die zonde nog steeds begaan. Je bent nog steeds schuldig.

Als een man vol begeerte zit en plannen smeedt om misbruik te maken van de vrouw van een andere man, maar het nooit gebeurt omdat hij nooit de gelegenheid krijgt, omdat God niet toelaat dat het gebeurt, dan is die man nog steeds schuldig. Want al zijn slechte gedachten kwamen van hemzelf. Hij maakte het plan. Dat het plan niet werd uitgevoerd, kwam misschien doordat Gods ingrijpen het verhinderde. Als God het niet had verhinderd en de man de daad werkelijk had uitgevoerd, blijft het de verantwoordelijkheid van de man. God is niet verplicht om ons ervan te weerhouden ook maar iets te doen. Hij zal ons tegenhouden wanneer het Zijn welbehagen is ons tegen te houden. Het is Zijn zaak wanneer Hij ons tegenhoudt en wanneer niet. Maar de plannen vallen onder de verantwoordelijkheid van de mens.

Ik geloof dat dit deel moet uitmaken van ons begrip. Veel mensen hebben de verkeerde opvatting dat niet alleen de daden, maar ook alle plannen en gedachten van een mens door God worden verordend. Maar Salomo zegt van niet. Er zijn twee categorieën. Er is wat een mens in zijn hart voorbereidt en van plan is. Dat is het werk van de mens. En dan is er wat er daadwerkelijk gebeurt. Dat kan inderdaad het werk van de mens zijn, maar het gebeurt alleen omdat God het niet verhindert. Als God niet wilde dat het gebeurde, zou Hij het beslist kunnen tegenhouden. Daarom blijft de uiteindelijke afloop in Gods macht. God heeft nog steeds het recht om Zijn veto uit te spreken over alles wat de mens doet en het niet te laten slagen. Spreuken 16:1 en 16:9 maken volgens mij allebei hetzelfde punt.

15

De goddeloze voor de dag van onheil

In hetzelfde hoofdstuk staat in vers 4:

De HEERE heeft alles gemaakt omwille van Zichzelf, ja, zelfs de goddeloze voor de dag van het onheil.

SPREUKEN 16:4

Dit is een moeilijk vers, omdat niet helemaal duidelijk is wat hij bedoelt. Het is een heel goed vers voor het calvinisme. Calvinisten zien dit beslist als onderdeel van het bewijs voor hun opvatting van soevereiniteit: dat God alles verordent wat er gebeurt, ook dat iemand goddeloos zal zijn. Dus dat God mensen goddeloos heeft gemaakt, zodat Hij hen tot de ondergang kan veroordelen.

Het maakt deel uit van de gereformeerde of calvinistische theologie dat God met Zijn voornemens verlangt Zichzelf te verheerlijken, zowel in het behoud van de uitverkorenen als in de vernietiging en verdoemenis van de verworpenen. En dat Hij Degene is Die beslist wie wat zal zijn. Hij heeft besloten dat Hij op twee manieren verheerlijkt zal worden. De ene manier is door sommigen te behouden, en de andere door anderen te vernietigen. In het ene geval zal Hij Zijn toorn, Zijn macht en Zijn rechtvaardigheid tonen, en in het andere zal Hij Zijn barmhartigheid en Zijn genade tonen.

Sommige mensen hebben het idee dat God eenvoudigweg heeft besloten dat het Zijn welbehagen is om bepaalde mensen te veroordelen, omdat Hij hen voor dat doel heeft gemaakt. Het waren vaten die gemaakt waren tot oneer, vaten die gedoemd waren tot vernietiging. Daarvoor zijn ze gemaakt, zoals een pottenbakker een aarden pot maakt voor welk doel hij maar wil. Zo begrijpt de calvinist deze dingen.

Dit vers is een heel goed vers om dat standpunt mee te onderbouwen, als ze het willen bewijzen, want zo klinkt het inderdaad. Er staat:

De Heer heeft alles voor Zichzelf gemaakt, zelfs de slechte mens heeft Hij gemaakt voor de dag van het onheil.

Dus Hij heeft hen gemaakt om hen eenvoudigweg te vernietigen voor Zijn eigen doeleinden, voor Zijn eigen heerlijkheid. Hij heeft gewoon een aantal goddeloze mensen gemaakt, zodat Hij hen kon neerslaan en kon laten zien hoe sterk Hij is.

Om je de waarheid te zeggen, weet ik niet zeker waarom dat God werkelijk zou verheerlijken. Stel dat ik een tweejarige opzoek die nauwelijks kan lopen, hem omverduw en zeg: 'Zien jullie allemaal hoe sterk ik ben? Ik hoop dat jullie waardering voor me hebben. Wat vinden jullie van die spierballen, man? Ik heb deze tweejarige omvergeduwd.' Ik zie niet in hoe iemand daarvan onder de indruk zou zijn.

Als God een heleboel mensen maakt die in Zijn ogen niet groter zijn dan mieren, en Hij gewoon iedereen verplettert die Hij wil en zegt: ‘Zien jullie hoe groot Ik ben? Hebben jullie waardering voor Mij? Ben Ik niet heerlijk?’ dan weet ik niet of God daardoor werkelijk zo geweldig lijkt. In de gedachten van sommige mensen kennelijk wel, maar ik kan nauwelijks geloven dat God Zelf dat zou zien als een werkelijk bewijs van hoe groot Hij is: dat Hij mensen gewoon als insecten kan verpletteren, zelfs mensen die geen enkele kans hadden omdat Hij hun nooit enige gelegenheid heeft gegeven. Hij koos hen er niet voor uit om beter te handelen. Ik, ik denk niet dat de Bijbel God in het algemeen zo voorstelt, of zelfs maar ergens specifiek. Maar dit vers klinkt wel zo: Hij heeft de goddeloze gemaakt voor de dag van het verderf. Toch denk ik niet dat het per se helemaal zo begrepen moet worden. Ik denk dat het betekent dat God alles heeft gemaakt en daarom het recht en de zeggenschap heeft om met alles te doen wat Hij wil. Ook de slechte mens is door God geschapen. Dat betekent niet dat God hem slecht heeft gemaakt of dat Hij hem heeft geschapen om slecht te zijn. Ieder mens is door God gemaakt. Zelfs de slechte mens is door God gemaakt en is daarom aan God onderworpen. Iedereen die God heeft geschapen, is aan Zijn oordeel onderworpen.

16

God blijft rechter over de goddeloze

Zelfs de goddeloze mens is een schepsel van God. God heeft die man toegestaan de keuze te maken om een goddeloze man te zijn, en God heeft daarin het laatste woord. Het lot van die man is dat hij ten onder gaat. Niemand kan tegen God in opstand komen en ermee weggkomen. De man die goddeloos is en tegen God in opstand komt, slaagt er niet in Gods soevereiniteit van zich af te werpen. Want God, de Soevereine, heeft nog altijd een dag van verderf in gedachten voor degenen die dat doen. Hij zal het laatst—ik wilde zeggen: het laatst lachen, maar ik denk niet dat God zal lachen. Ik denk dat Hij zal huilen om degenen die verloren gaan.

Maar het punt hier is dat een koning de wetten maakt. Hij bepaalt niet wie van zijn onderdanen de wetten zal gehoorzamen en wie van zijn onderdanen eraan ongehoorzaam zal zijn. Maar omdat hij koning is, kan hij degenen die ervoor kiezen ongehoorzaam te zijn met recht straffen. Als je ziet dat in het koninkrijk van een man

veel van zijn onderdanen tegen hem in opstand komen, betekent dat niet dat hij niet soeverein is. Het betekent dat zij keuzes maken waarvoor ze zich zullen moeten verantwoorden, omdat hij soeverein is. Omdat hij soeverein is, zal hij uiteindelijk over hun lot beslissen. Hij beslist niet of ze wel of niet in opstand zullen komen, maar hij beslist wat er met hen zal gebeuren als ze het doen.

Ik geloof dat dit in wezen de gedachte is die Salomo hier voor ogen heeft. Alle dingen en alle mensen, goed en slecht, zijn door God gemaakt. Dat betekent dat zelfs de slechte mensen die niet aan God onderworpen lijken te zijn, omdat ze ervoor kiezen de verkeerde kant op te gaan, ook door God gemaakt zijn. Ook hun lot is in Zijn handen. Hij heeft een dag van verderf vastgesteld voor zulke mensen. Dat is volgens mij wat Salomo zegt.

Ik kan niet bewijzen dat hij dat bedoelt, want verschillende theologen zouden uiteraard verschillende opvattingen hebben over hoe God bij dit alles betrokken is. Maar ik zou zeggen dat het idee, dat mij radicaal voorkomt, is dat God Zichzelf gewoon wil verheerlijken door mensen uit te roeien. Daarom heeft Hij bepaalde mensen gemaakt, hun geen enkele gelegenheid gegeven om goed te zijn en vervolgens besloten te laten zien hoe sterk Hij is door hen te verpletteren. Ik denk niet dat dit een God is die de Bijbel beschrijft. Daarom ben ik ook niet geneigd te geloven dat Salomo het zo ziet. Aangezien er een iets minder radicale, minder bizarre manier is om het te begrijpen, denk ik dat we het beste de uitleg kunnen kiezen die meer in overeenstemming is met wat de Bijbel in het algemeen over God leert.

17

God houdt vijanden in bedwang

In vers 7 staat:

Als de HEERE behagen schept in iemands wegen, zal Hij zelfs zijn vijanden vrede met hem doen sluiten.

SPREUKEN 16:7

Dit betekent natuurlijk dat God degenen die jouw vijanden zijn in bedwang kan houden als Hij dat wil. Als God aan jouw kant staat, kan Hij voorkomen dat je vijanden je kwaad doen. De vijanden kunnen dingen tegen je beramen, maar als God het niet wil, zullen ze je geen kwaad kunnen doen. Dat is goed om te weten. God kan voorkomen dat mensen die je willen aanvallen en pijn willen doen, dat werkelijk doen. In zekere zin kan Hij er zelfs voor zorgen dat ze het niet meer willen. In veel gevallen kan Hij hun woede bedaren.

We zien bijvoorbeeld wat er in Sichem gebeurde. Levi en Simeon gingen daarheen en slachtten alle mannen van Sichem af, drie dagen nadat die besneden waren, toen ze enigszins uitgeschakeld waren. Er staat dat Jakob bang was dat hierdoor alle Kanaänieten zich zouden verenigen en hem zouden aanvallen. Maar toen hij met zijn gezin verder reisde, staat er:

Daarop braken zij op. Gods verschrikking lag over de steden die hen omringden, zodat zij de zonen van Jakob niet achtervolgden.

GENESIS 35:5

De volken hadden reden om hem te willen aanvallen, maar God liet dat niet toe. God zorgde ervoor dat zijn vijanden vrede met hem hadden, of in elk geval niet met hem in oorlog waren.

God heeft de zeggenschap over ons welzijn en onze omstandigheden. Zolang wij aan Zijn kant staan, is onze veiligheid tegenover onze vijanden een zaak van Zijn soevereine keuze, en Hij is bij machte om daarvoor te zorgen.

18

Achab en Gods leiding van het toeval

Vers 33 wordt soms aangehaald als bewijs voor nauwgezette voorzienigheid: dat God alles laat gebeuren, zelfs dingen die toevallige gebeurtenissen lijken te zijn. Wanneer je met calvinisten over hun opvatting van soevereiniteit praat, halen ze vaak dit vers aan, en enkele andere verzen die lijken te suggereren dat God alles nauwgezet bestuurt, zelfs toevallige dingen.

Op een keer trok Achab ten strijde, en de profeet Micha had gezegd dat hij in de strijd zou sterven. Maar hij ging toch. Koning Achab bevond zich tijdens de strijd in zijn strijdswagen, en er staat dat een boogschutter—

Hij was vermomd, zodat de vijand niet wist wie hij op het slagveld was en niet specifiek op hem zou mikken. Maar er staat dat een zekere boogschutter zonder op een bepaald doel te mikken een pijl afschoot. De pijl trof Achab tussen de verbindingsstukken van zijn wapenrusting en doodde hem, zodat Gods wil werd uitgevoerd. Dit is een voorbeeld van de manier waarop God toevallige dingen bestuurt.

In vers 33 van Spreuken 16 staat:

Het lot wordt in de schoot geworpen, maar elke beslissing daardoor komt van de HEERE.

SPREUKEN 16:33

Het lot werpen is zoiets als dobbelstenen gooien of strootjes trekken. Normaal gesproken zou je denken dat het een kwestie van toeval is. Maar er staat:

Maar elke beslissing komt van de Heer.

Men meent dat dit leert dat alles wat bij toeval gebeurt, in werkelijkheid helemaal geen toeval is. God doet het rechtstreeks. God neemt de beslissing door middel van het werpen van het lot.

Natuurlijk hoeft iemand die de gedachte van nauwgezette voorzienigheid niet per se aanvaardt, deze verzen niet in het licht van zo'n gedachte te zien. De toevallige pijl die Achab trof, was beslist niet toevallig. God stuurde die pijl. God had voorzeggd dat de man zou sterven. We hebben er geen enkel probleem mee om te stellen dat God de baan van die pijl zo stuurde dat hij het doel trof dat God wilde treffen, ook al was het in de gedachten van de boogschutter een toevallig schot op een niet nader bepaald doel. Dat kunnen we zonder bezwaar bevestigen.

Dat betekent niet dat elke pijl die door iedere krijger in die oorlog werd afgeschoten, precies naar de doelen werd gestuurd die God wilde. God had besloten dat Achab zou sterven, en daarom stuurde God een pijl die hem trof. Dat was wat God had bepaald.

God handelt op zulke voorzienige manieren in tijd en geschiedenis wanneer het om belangrijke gevallen gaat. Maar daaruit kun je niet per se terecht afleiden dat elk toevallig ding iets is wat Hij doet.

19

Bijzondere daden van voorzienigheid

Het is zoals toen de zonde van Jozefs broers ertoe leidde dat hij als slaaf naar Egypte werd verkocht, en dat uiteindelijk iets goeds bleek te zijn. Daarom zei Jozef:

Jullie hebben weliswaar kwaad tegen mij bedacht, maar God heeft dat ten goede gedacht, om te doen zoals het op deze dag is: een groot volk in leven te houden.

GENESIS 50:20

Of neem het moment waarop Kajafas, Pilatus, Judas en anderen samenspannen om Jezus te doden. Dat is iets kwaads, maar er staat dat dit iets was waarvan God van tevoren had bepaald dat het met Jezus moest gebeuren.

Opnieuw zeggen degenen die in nauwgezette voorzienigheid geloven: „Zie je wel, dit bewijst dat elke zonde die mensen begaan door God is verordend.” Het bewijst helemaal niets van dien aard. Het bewijst dat God in één geval wilde dat Jozef in Egypte terechtkwam, en dat Hij zijn broers daarom zo manipuleerde dat ze hem daarheen verkochten. In een ander geval wilde Hij dat Jezus stierf. God manipuleerde toen de historische omstandigheden en de betrokken personen, zodat Jezus Zichzelf door het Sanhedrin en door de Romeinen liet veroordelen en kruisigen.

Het is waar dat God in die gebeurtenissen werkzaam was, maar dat zijn niet per se gewone, alledaagse gebeurtenissen. Het behoud van Israël door de bemiddeling van Jozef in Egypte en het behoud van de wereld door de dood van Jezus zijn geen doorsnee gebeurtenissen. Wanneer God een bijzonder doel wil vervullen, heeft Hij alle recht en alle macht om in te grijpen en de dingen zo vorm te geven dat gebeurt wat Hij wil laten gebeuren. Maar de Bijbel zegt niet per se dat Hij dat iedere keer moet doen wanneer mensen een beslissing nemen.

God stuurde beslist de pijl die Achab trof, maar dat betekent niet dat iedere afgeschoten pijl door God werd gestuurd naar het doel dat hij trof. Misschien was dat wel zo, maar dat kunnen we niet op grond van dat ene geval vaststellen. We zouden andere informatie nodig hebben om daarover te beslissen.

20

Het lot als middel om Gods wil te zoeken

Hetzelfde geldt wanneer er staat:

Het lot wordt geworpen, maar elke beslissing komt van de Heer.

Dit gaat niet over iedere keer dat je tijdens een spelletje Parcheesi de dobbelstenen gooit, waarbij de dobbelstenen dan zo vallen dat je op het vakje terechtkomt waarvan God vóór de grondlegging van de wereld heeft bepaald dat jouw groene pion erop zou belanden, waardoor die rode pion terug naar huis wordt gestuurd. Het is niet zo dat God dat allemaal nauwgezet aan het doen is.

In Salomo's denken was het werpen van het lot iets wat bij tamelijk zeldzame gelegenheden gebeurde. Maar het gebeurde wel wanneer de Israëlieten — of later, in de vroege gemeente, de apostelen — een zeer belangrijke beslissing probeerden te nemen en daarbij Gods wil zochten. Het ging niet om: „Zal ik wafels of gebakken eieren nemen als ontbijt?” Het ging om: „Welke apostel zal Judas voor de rest van zijn leven en tot in alle eeuwigheid vervangen, om de twaalfde apostel en de fundamentsteen in de stad van God te zijn?” Of: „Welke stamgrenzen zal deze stam gedurende de rest van de geschiedenis van het volk hebben?”

Dit waren belangrijke zaken met langdurige gevolgen, waarbij God er belang bij zou hebben Zijn wil bekend te maken. Voor zulke zaken wierpen ze het lot. Wat hier wordt gesuggereerd, is dat God in die gevallen Zijn wil bekendmaakt door middel van het werpen van het lot. Het werpen van het lot lijkt misschien puur toeval. Maar in de gevallen waarin Israël of de christenen het lot wierpen, zochten ze beslist heel bewust naar de wil van God, zoals wanneer ze de Urim en Tummim raadpleegden of

iets dergelijks. Zo wordt het werpen van het lot in die gevallen een betrouwbare manier om een keuze te maken, maar niet iedere keer wanneer iemand met dobbelstenen gooit.

Als de nauwgezette voorzienigheid waar is, dan is het iedere keer wanneer mensen bij een bordspel met dobbelstenen gooien door God beschikt. De dobbelstenen vallen precies op de getallen waarop Hij wil dat ze vallen. Maar die leer zou op andere passages dan deze gebaseerd moeten worden. Deze passage gaat over situaties waarin iemand Gods wil zoekt met betrekking tot een belangrijke zaak. Dat kan bijvoorbeeld de hogepriester, de koning of de apostelen zijn, of Jozua wanneer hij probeert te bepalen hoe hij het land moet verdelen. Dan wordt het werpen van het lot een legitiem, door God ingesteld middel waarmee God de juiste beslissing geeft, zodat Zijn wil op de juiste wijze wordt ontdekt. Het hoeft niet zo te worden opgevat dat het meer betekent dan dat.

21

Gods raad houdt stand boven plannen

In hoofdstuk 19, vers 21, staat:

In het hart van de mens zijn veel plannen, maar de raad van de HEERE, die houdt stand.

SPREUKEN 19:21

Dit stemt overeen met die twee verzen in hoofdstuk 16, de verzen 1 en 9: de mens maakt de plannen in zijn hart, en misschien voert hij die met succes uit, maar alleen als God Zich er niet tegen verzet. Dat wil zeggen: alleen als God niet wil ingrijpen om hem tegen te houden. God zou zelfs principieel bezwaar tegen de plannen kunnen hebben, maar er geen belang bij hebben om in te grijpen en ze tegen te houden. Als God iedere keer zou ingrijpen en iemand zou tegenhouden wanneer die op het punt stond iets verkeerds te doen, dan zou Hij alles tot in de kleinste bijzonderheden besturen.

Sommige mensen denken dat God dat doet. Maar als Hij niet alles tot in de kleinste bijzonderheden wil besturen, zou Hij de momenten waarop Hij wil ingrijpen en iets wil voorkomen, kunnen uitkiezen.

De plannen van een mens zouden dus, als ze inderdaad worden uitgevoerd, een ander doel dat God tot stand wil zien komen kunnen dwarsbomen. God kan verhinderen dat het gebeurt als Hij dat wil, of Hij kan het toelaten. Maar wat Gods raadsbesluit ook is, dat is wat stand zal houden. Dat is wat er zal gebeuren, en niet noodzakelijkerwijs wat de mens besluit.

Daarom hoeven we niet méér of minder bang te zijn wanneer we horen over samenzweringen van bijvoorbeeld internationale bankiers die een wereldregering tot stand proberen te brengen, enzovoort. Ik hoor die dingen en denk: „Nou, dat is waarschijnlijk waar.” Ik heb daarover geen voorkennis, maar het is beslist een realistisch scenario. Ik heb er geen enkele moeite mee om het te geloven, maar ik raak er niet door verontrust zoals sommige mensen. Want het is niet méér of minder beangstigend dan wanneer zo’n samenzwering niet zou bestaan. Wat Gods raadsbesluit heeft bepaald, is wat stand zal houden.

Mijn lot ligt niet in de handen van internationale bankiers, tirannen of iets dergelijks. Als ik door hun toedoen lijd, zal dat alleen zijn omdat God heeft toegelaten dat het gebeurde. Als Hij niet wil dat het gebeurt, zal het niet gebeuren. De samenzweerders hebben geen macht om de wil van God te dwarsbomen. Als God wil dat ze slagen, zullen ze slagen. Als Hij dat niet wil, zullen hun plannen op niets uitlopen.

22

God leidt mensen en koningen

In hoofdstuk 20, vers 24, staat:

De voetstappen van een man zijn van de HEERE, hoe zou dan een mens zijn weg kunnen begrijpen?

SPREUKEN 20:24

Wij begrijpen de toekomst beslist niet, en evenmin het pad dat voor ons ligt. Maar God zal onze stappen bepalen, uiteraard in de veronderstelling dat wij Zijn volk zijn en dat Hij ons leidt. De Bijbel zegt in Romeinen, hoofdstuk 8:

Immers, zovelen als er door de Geest van God geleid worden, die zijn kinderen van God.

ROMEINEN 8:14

In Filippenzen zei Paulus:

want het is God, Die in u werkt zowel het willen als het werken, naar Zijn welbehagen.

FILIPPENZEN 2:13

Hij spreekt tegen christenen. Je hebt de Heilige Geest in je. God is in je aan het werk en brengt je ertoe te willen en te doen wat Hem behaagt. God werkt op soevereine wijze door deze middelen.

In hoofdstuk 21, vers 1, staat:

Het hart van een koning is in de hand van de HEERE als waterbeken, Hij neigt het tot alles wat Hem behaagt.

SPREUKEN 21:1

Ook hier denken sommige mensen dat dit betekent dat iedere beslissing van iedere regering door God is beschikt. Misschien, maar niet noodzakelijkerwijs. Het betekent dat God het hart van de koning in Zijn hand houdt en dat Hij in staat is het te wenden zoals Hij wil. Het betekent niet dat Hij dit altijd doet, net zomin als Hij altijd de rivieren bestuurt.

God kan de loop van een rivier veranderen als het Hem behaagt. Maar dat betekent niet dat de natuurwetten normaal gesproken niet bepalen hoe de rivier stroomt. Erosie, hydraulica en natuurwetten bepalen normaal gesproken de loop van een rivier. Maar God heeft de macht om, als Hij dat wil, de loop ervan te veranderen wanneer Hij

maar wil. Zo is het ook met de koning. Een koning kan veel beslissingen nemen zonder dat God ingrijpt. Maar als God bepaalt dat een koning een bepaalde keuze moet maken, dan is dat wat er zal gebeuren. God kan ingrijpen en zelfs tegen de keuzes ingaan die een mens anders uit vrije wil zou maken.

23

Overwinning en veiligheid komen van God

Ook staat er in hoofdstuk 21, vers 31:

Een paard wordt gereedgemaakt voor de dag van de strijd, maar de overwinning is van de HEERE.

SPREUKEN 21:31

Opnieuw wordt dit idee van soevereiniteit hier toegepast op de nationale veiligheid. God zal beslissen of een volk veilig blijft of niet. Het maakt niet uit hoeveel paarden en strijdwapens het voor de strijd gereedmaakt, of hoeveel kernwapens trouwens. Hoeveel voorbereidingen het volk ook treft voor zijn eigen veiligheid, het zal alleen veilig blijven voor zover God dat verkiest.

Een volk met sterkere strijdkrachten kan een oorlog verliezen van een volk met zwakkere strijdkrachten. Denk aan Gideon, die tienduizenden Midianieten doodde terwijl hij maar driehonderd man had. Waarom? Omdat God van plan was Midian te oordelen. Het lot van een volk wordt niet bepaald door het aantal legers, wapens en soldaten dat het heeft. Het wordt bepaald door de vraag of God het veilig wil houden of niet. Als God een volk wil vernietigen, zou Hij het met één enkele Simson kunnen wegvagen. Duizend van hen zouden door één man kunnen worden weggevaagd, of drieduizend van hen bij één enkele gebeurtenis, als God dat wil. Het maakt niet uit. Het gaat er niet om wie de grootste overmacht heeft. Het gaat er niet om of een volk militair voorbereid of militair sterker is. De vraag is: behagen de wegen van een volk God? Zo ja, dan zal Hij het waarschijnlijk beschermen. Als de wegen van het volk God

niet behagen, zal Hij het waarschijnlijk niet lang beschermen, hoe sterk zijn legers en wapens ook zijn. Het is God, niet de volken, Die bepaalt hoe de geopolitieke kaart eruit komt te zien. Dat is wat Salomo ons hier vertelt.

24

Gods leiding aanvaarden zoals Job

Hiermee maken we nog maar een pril begin met het onderwerp van een Godbewust leven. Een Godbewust leven vreest God, probeert God innig te kennen en is zich bewust van Gods soevereiniteit, van Gods recht om te doen wat Hij wil doen. Toen het dus slecht ging met Job, zei hij:

En hij zei: Naakt ben ik uit de buik van mijn moeder gekomen en naakt zal ik daarheen terugkeren. De HEERE heeft gegeven en de HEERE heeft genomen; de Naam van de HEERE zij geloofd!

JOB 1:21

Dat is Zijn recht, nietwaar?

Toen zijn vrouw klaagde, zei hij:

Maar hij zei tegen haar: Je spreekt zoals één van de dwaze vrouwen spreekt. Zouden wij het goede wel van God ontvangen en zouden we het kwade niet ontvangen? In dit alles zondigde Job met zijn lippen niet.

JOB 2:10

Met andere woorden: heeft God niet het recht om ons beide te geven, en niet slechts één van beide? We vinden het fijn wanneer Hij ons de goede dingen geeft. We vinden het niet fijn wanneer Hij ons de slechte dingen geeft. Maar bevindt God Zich niet in de positie om die keuzes rechtmatig te maken wanneer Hij maar wil? Zouden we niet beide van Hem moeten ontvangen?

Dat is Godbewustzijn: het besef dat God Degene is Die de leiding heeft. Hij kan alle besluiten nemen die Hij wil. Als Hij dat wil, kan Hij ingrijpen. Hij kan dingen doen die wij helemaal niet fijn vinden. Of Hij kan dingen doen die wij fijn vinden wanneer het onmogelijk lijkt dat ze zouden kunnen gebeuren, want Hij is Degene Die werkelijk de leiding heeft.

We leven dus in zekere zin onder de schaduw van het besef dat God werkelijk over alles de leiding heeft. Niet alles wat gebeurt, is noodzakelijkerwijs door Hem actief verordineerd. Maar wat er ook gebeurt, Hij heeft er op dat moment niet voor gekozen het te verhinderen, terwijl Hij dat wel had kunnen doen. Daarom kunnen we alles wat ons overkomt aanvaarden als onderdeel van Gods voorzienigheid en als onderdeel van de beproeving die we onder ogen moeten zien, enzovoort.

Wanneer we ons bewust zijn van Gods soevereiniteit en Gods rechtvaardigheid, enzovoort, hebben we een heel andere kijk op wat het leven is. Er zijn nog meer dingen over God die tot deze algemene categorie behoren. Daar zullen we het de volgende keer over hebben.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 1 Johannes 2:16
- Spreuken 1:7
- Mattheüs 10:30
- Mattheüs 12:36
- Spreuken 23:17
- Hebreëën 10:31
- Spreuken 8:13
- Jakobus 4:4
- Spreuken 14:26
- Spreuken 16:6
- Spreuken 28:14
- Hebreëën 12:6

- Hebreëën 12:11
- Spreuken 2:1-5
- 1 Johannes 4:19
- 1 Johannes 4:18
- Spreuken 9:10
- Prediker 1:14
- Prediker 12:13
- Spreuken 16:1
- Job 1:10-11
- Spreuken 16:9
- 1 Johannes 3:15
- Mattheüs 5:22
- Mattheüs 5:28
- Spreuken 16:4
- Spreuken 16:7
- Genesis 35:5
- Spreuken 16:33
- Genesis 50:20
- Spreuken 19:21
- Spreuken 20:24
- Romeinen 8:14
- Filippenzen 2:13
- Spreuken 21:1
- Spreuken 21:31
- Job 1:21
- Job 2:10

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.